

STANOWISKO Nr 3/ 2017

Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku z dnia 30 czerwca 2017r. w sprawie zagrożeń dla rozwoju społeczno – gospodarczego województwa podlaskiego wynikających z aktualnej sytuacji regionalnych uczelni wyższych.

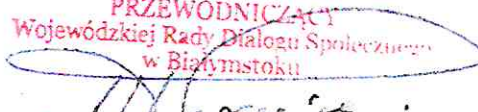
Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Białymstoku, na podstawie informacji przedstawionych przez Magnificencje Rektorów regionalnych uczelni wyższych na temat wpływu aktualnie realizowanych i planowanych zmian modelu funkcjonowania i finansowania nauki i szkolnictwa wyższego na sytuację tychże uczelni, oraz przeprowadzonej wnikliwej dyskusji, stoi na stanowisku, że:

1. Regionalne uczelnie wyższe pełnią kluczową rolę w zaspokajaniu potrzeb regionalnej gospodarki, administracji, edukacji, służby zdrowia i innych służb publicznych oraz mieszkańców województwa w zakresie kształcenia odpowiedniej ilości i jakości kadr specjalistów, a także prowadzenia badań naukowych i prac badawczo rozwojowych. Jakość i dostępność kadr specjalistów bezpośrednio warunkuje zdolność przedsiębiorstw do innowacyjnego rozwoju i podnoszenia swej konkurencyjności, zaś w sektorze usług publicznych zdolność zaspokajania rosnących potrzeb mieszkańców. Zmiany wdrażane w sektorze nauki i szkolnictwa wyższego nie powinny i nie mogą ograniczać możliwości regionalnych uczelni w tym zakresie.
2. W tym kontekście Rada przyjmuje z wielkim niepokojem decyzje uczelni publicznych o bardzo znaczącym ograniczeniu naboru studentów, które wynikają z aktualnie wdrażanego nowego modelu finansowania. Dotyczy to zwłaszcza kierunków, gdzie popyt na absolwentów równoważy lub przeważa podaż, zaś szczególnie negatywne skutki w opinii członków Rady, będzie miało ograniczenie rekrutacji na jedynej regionalnej akademickiej uczelni technicznej – Politechnice Białostockiej.
3. Zmiana modelu funkcjonowania nauki i szkolnictwa wyższego musi być skorelowana z realnym zwiększeniem finansowania tego sektora z budżetu państwa. Między innymi, postulowane w założeniach do „Ustawy 2.0” finansowanie nauki i szkół wyższych z budżetów samorządów byłoby celowe, wymaga jednakże zmian w innych aktach prawnych. Finansowanie takie stworzy nowe możliwości, ale nie zapewni stabilnego dofinansowania sektora szkolnictwa wyższego, ze względu na ograniczone przychody samorządów oraz ich duże zaangażowanie w realizację przedsięwzięć wymagających zapewnienia wkładu własnego. Ponadto finansowanie sektora nauki i szkolnictwa wyższego ze środków będących w dyspozycji podmiotów gospodarczych, dyskutowane podczas posiedzenia Rady, może mieć w naszych aktualnych, regionalnych realiach jedynie charakter uzupełniający jako zależne od ograniczonych możliwości finansowych tych podmiotów.
4. Celowe jest funkcjonowanie instytucji reprezentującej wobec uczelni interesy otoczenia społeczno-gospodarczego (określanej w projektach jako „rada powiernicza”). Obecne przepisy dopuszczają tworzenie konwentów uczelni.

Należałoby tego typu organy utrzymać wzmocniając ich rolę inicjatorską w określaniu zwłaszcza kierunków działania uczelni (jej strategii).

5. Kwestie kształcenia studentów w przedłożonych projektach Ustawy o szkolnictwie wyższym nie znalazły w większości właściwego miejsca. Autonomia uczelni jest wartością, która powinna służyć doskonaleniu także procesu kształcenia. Wymaga to obecnie ze strony uczelni inicjatywy i elastyczności działania, równocześnie zdecydowanie krótszych od aktualnie obowiązujących procedur, w tym dotyczących przygotowania oferty dydaktycznej o zróżnicowanej, interdyscyplinarnej treści (szybsza reakcja na potrzeby rynku pracy), a także wielorodzajowej współpracy między uczelniami i ich społeczno-gospodarczym otoczeniem. Aby mieć możliwość realizacji powyższych założeń, uczelnie muszą mieć swobodę nie tylko opracowania programów kształcenia (i kierunków studiów), ale także określania organizacyjnych sposobów ich realizacji.
6. Jako istotny traktuje Rada postulat przygotowania i wdrożenia wieloletniej strategii rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego, dającej m.in. długofalowe podstawy do kształtowania finansowania działań w tym zakresie. Strategia ta musi być ściśle powiązana z innymi dokumentami strategicznymi przyjmowanymi na szczeblu krajowym, w szczególności z Planem na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju przygotowanym przez Ministerstwo Rozwoju.
7. Ze względu na konieczność kształcenia praktycznego nauczyciele akademicy zatrudnieni w Państwowych Wyższych Szkołach jako praktycy powinni mieć przelicznik dotacyjny 1,0 a nie 0,6 jak do tej pory. Podobnie za uzasadnioną Rada uważa propozycję Rektorów, aby w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych magisterski kierunek "pielęgniarstwo" oraz kierunki jednolite magisterskie miały przelicznik dotacyjny 1,0 a nie 0,6.
8. Rada za niezbędne uważa wprowadzenie rozwiązań podatkowych tworzących zachęty dla przedsiębiorców przeznaczających własne środki finansowe na wsparcie uczelni wyższych, z którymi współpracują w zakresie badań, innowacji oraz/lub edukacji.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Białymstoku

dr n. med. Waldemar Pedziński